

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

De descensu disjunctivo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95346)

cxx. Descensus Copulativi varia sunt signa.

cxxi. Primum: subjectum, quod afficitur signo universali affirmativo; supponitur copulativè, ut in hac propositione, *omnis homo est animal*, ly *homo* sumitur copulativè: subaudi, nisi signum universale per negativum impediatur; ut hic, *non omne animal est homo*, quia sensus est, *aliquod animal non est homo*.

cxxii. Secundum: utrumque extremum propositionis negativæ supponitur copulativè; ut nullus homo est lapis.

cxxiii. Tertium: terminus communis, qui est casus obliquus termini comparativi, vel superlativi alicujus distincti specie, sumitur copulativè, ut *Leo est homine fortior*, non autem homo est homine fortior, quia homo ab homine specie non distinguitur.

cxxiv. Quartum: prædicatum cuius subjectum afficitur particula exclusiva *solus*, vel simili, sumitur copulativè; ut *solus homo est philosophus*, tantum homo est ridens, quia æquivaleret isti, *omnis philosophus est homo*, *omnis ridens est homo*.

cxxv. Quintum: terminus communis, supra quem cadit particula exceptiva, *præter*, vel similis sumitur copulativè; ut hic ly *homo*, *omne animal præter hominem est irrationale*.

De Descensu Copulato.

cxxvi. Descensus copulatus est ab universali ad omnia particularia simul, id est, in eadem propositione; ut *omnia elementa sunt quatuor*, ergo ignis, terra, aqua, & aer sunt quatuor: non autem seorsim, ergo ignis est quatuor; ergo terra est quatuor &c.

cxxvii. Signa descensus copulati sunt.

cxxviii. Primum: subjectum, cui tribuitur prædicatum numerum significans, sumitur copulativè; ut ly *elementa* supra.

cxxix. Secundum: ubi prædicatum significat actionem, vel effectum, qui singulis subjecti inferioribus vel denominatis tribui non potest, etiam sumitur copulativè; ut *tres pedes mensam sustinent*, *homines ubique vivunt*; non enim dici potest, *unus pes sustinet mensam*, *Petrus ubique vivit*: sed tres pedes, Paulus, Petrus &c.

De Descensu disiunctivo.

cxxx. Descensus disiunctivus sive determinatus, est ab universali ad aliquod particulare determinatum, id est, quod determinate assignari possit, ut *homo ambulat*, ergo Petrus ambulat.

cxxxi. Dices, per illam definitionem non satis distinguitur descensus disiunctivus à copulativo, quia uterque est à termino universali; & sub copulativè sumpto, possum descendere ad aliquod determinatum particulare, ut hic, *omnis homo est animal*, ergo Petrus est animal, ergo &c.

cxxxii. Respondeo negando antecedens: ad probationem ejus respondeo utrumque quidem esse à termino universali; sed ab hoc per utrumque diversimodè ad particularia descendi; nam per copulativum ad omnia seorsim descendere possum; per disiunctivum ad unum vel aliquod tantum.

cxxxiii. Signum descensus disiunctivi sit.

cxxxiv. Si terminus, qui supponitur, importet rationem, quæ non nisi uni individuo determinato tribui potest, sumitur disiunctivè; ut ly *homo* hic, *homo ambulat*, dato quod solus Petrus ambulet.

De Descensu disiuncto.

cxxxv. Descensus disiunctus sive indeterminatus & confusus, est ab universali ad particulare indeterminatum, id est, quod determinate designari non potest, ut *aliqua navis est necessaria ad navigandum*; debeo tibi centum oves; oportet habere equum ad equitandum: unde falsa est propositio, *hec navis est necessaria ad navigandum*, quia illa sufficit, & sic de aliis.

cxxxvi. Signa Descensus disiuncti.

cxxxvii. Primum: à termino, qui sequitur verba *desidero*, *promitto*, *exeo*, *cupio*, *debeo*, & similia internas animi affectiones indicantia, descenditur disiunctim indeterminatè & confusè; ut *exeo pecuniâ*, scilicet, *hanc vel illâ*, non hæc determinatè.

cxxxviii. Dicit aliquis, in Monte Pietatis non recipitur nisi pecunia regia, ergo qui habet ibi chlamydem oppignoratam, eget pecuniâ regiâ, ut eam exoppignoret.

cxxxix. Respondeo distinguendo consequens: eget pecuniâ regiâ, hac determinatè, ut nimirum sint partes trium assium (nisi ita conventum esset, quo casu per accidens à voce consequente verbum *debeo*, non descenderetur disiunctim, sed determinatè) nego consequentiam; hac vel illa, concedo consequentiam.

cxl. Secundum: à termino affecto uno horum verborum oportet, requiritur, *necessum est* &c., descenditur disiunctim, sive indeterminatè; ut in exemplo supra Chyf. 137.

cxli. Petes, cur non definiamus descensum disiunctivum & disiunctum, ut communiter defini solent, scilicet,

cxlii. Descensus disiunctivus est ab universali ad inferiora vel denominata disiunctivè enumeranda per particulam disiungentem integras propositiones; disiunctus est ab universali ad particularia disiunctim enumeranda per particulam disiungentem tantum partes propositionis.

cxliii. Respondeo, quia per illas definitiones descensus disiunctus non satis distinguitur à disiunctivo: nam ab hoc termino universali, *navis est mihi necessaria ad navigandum*, possunt particularia enumerari disiunctivè hoc modo, *vel navis A est mihi necessaria*, *vel navis B est mihi necessaria*; nec inter hos descensus dabis differentiam, nisi ad nostras definitiones confugas.

Regule generales harum Suppositionum.

I.

cxlvi. Non tam debent attendi signa, quam modus significandi signorum, qui ex usu, intentione loquentis & particulis, quibus subiecta limitantur, attendenti patebit.

cxlvii. Ratio 1. est; quia signa sæpè fallunt nos, ac decipiunt; ut 1. ly *aliquis*, quod non semper facit subjectum particularis affirmativæ (quod tamen communiter docetur) sumi disiunctivè; sed quandoque patitur sumi disiunctim; ut hic, *aliqua navis est necessaria ad navigandum*. 2. ly *omnis*; dicitur enim communiter à prædicato universalis affirmativæ descendendi disiunctim, sive confusè, cum tamen sæpè possit descendendi copulativè; ut hic, *omnis homo est rationalis*, ergo Petrus est rationalis; ergo Paulus est rationalis.

Dixi